

Mazsalacas

Veštis

1990

ITF un LNNK MAZSALACAS PILSĒTAS GRUPU IZDEVUMS 13.(16)

13.(16)

oktobris

25

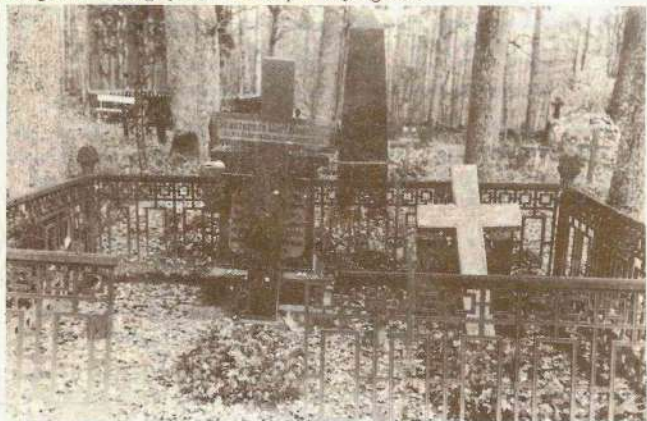
ceturtdiena

Vecā Mazsalacas kapsēta! gada laikā

Mazsalacā ir viena no plašākajām un arī vecākajām Latvijas lauku novadu kapsētām. Tā izveidota 1773. gadā īpaši skaistā vietā, ko no pārējās apkārtnes nošķir Salacas senleja un Aurupītes grava. Baznīca ir tik tuvu, ka mirušos var izvadīt ar tās zvana skaņām. Senāk kapsēta bijusi iežogota ar no neapstrādātiem laukakmeņiem krautu žogu, kas vietām vēl saglabājies, ieejas vietās bijuši mūrēti stabi ar kaltiem dzelzs vārtiem. Kapsētas ieviešanas dienā 1773. g. 7. jūlijā mācītājs Heinrihs Adolfs te kā pirmos apglabājis 3 bērnu: Pupautes saimnieku dēlu Mārtiņu, Maspeidas saimnieka dēlu Mārtiņu un Idus Biķu saimnieka brāļa meitu Maiju. Kapsētas centrā uzcelta muižnieku Numeru dzimtas kapliča un pazemē iemūrētas Siveru dzimtas kapu vietas, apglabāti mirušie mācītāji, ērģelnieki, ķešteri, skolotāji un turīgākie saimnieki. Laika gaitā kapsēta vairākas reizes paplašināta Aurupītes gravas virzienā, bet 1936. gadā ierīkotas terases Salacas senlejas krasta nogāzē un izveidots uzkalnīgā igauņu karavīru kapiem.

1937. gadā tika iemūrēta un arī ievērtīta jauna Mazsalacas pilsētas kapsēta mežā pie Jaunsilmačiem, tika izveidots arī grantētais ceļš līdz tai. Vecajā kapsētā pēc tam varēja apbedīt tikai ev. luteriskās draudzes locekļus, bet baptistus, adventistus u. c. ticīgos un nēticīgos bija jāved uz jauno kapsētu mežā. Šie noteikumi izraisīja zināmu neapmierinātību daudzos mazsalaciešos. Kara pēdējos gados vācieši mežā ierīkoja plašu mūmificēšanas noliktavu un aizliedza tur jebkādu ieešanu privātpresonām, bet 1944./45. gadā, šajā rajonā spridzinot atstāte mūmificēšanas kapsētas teritoriju izpostīja. Tā ideja par jaunas kapsētas izveidošanu palika nerealizēta, kaut gan tur bija izdarīti jau daži apbedījumi.

Kopējais apbedījumu skaits Mazsalacas vecajā kapsētā varētu būt 45 līdz 50 tūkstoši. Kapsētas vecākajā daļā ir 2 - 3 apbedījumu kārtas, tur ir ap 300 19. gadsimta uzstādītu piemīņas zīmes, kas sniedz ziņas par apbedītajiem. Vairums no tām ir šim laikiem raksturīgie ūguna krusti ar ierakstiem, arī akmens krusti un plāksnes. Vecākās piemīņas zīmes ir mācītājam Cimmermanim 1813. g., mācītājam Guleken un viņa ģimenes locekļiem 1819. - 1855. g., Tenis Daugulis 1846. g., Jānis Kaktiņš 1852. g. u. c.

Mazsalacas kapsētā šīs piemīņas zīmes ir mazāk cietušas no postītājiem kā daudzās citās Latvijas kapsētās, un tām ir liela vēsturiska un etnogrāfiska vērtība, sevišķi tām, kas bez vārda, uzvārda un dzīves laika datiem sniedz vēl kādas ziņas par aizgājējiem. Starp daudzajiem ūguna krustiņiem ir vēl saglabājies neliels divos gabalos salausta krusts ar ierakstu: Še dus veca meita Mariet Bulberg ar māti Ieva 1881. Vēl pirms 40 gadiem vecie mazsalacieši zināja stāstīt, kā radies šis neparastais uzraksts. Mariete Bulberga nav atstājusi tuvākus radniekus, bet gan pieklājīgu mantojumu ar novēlējumu viņu kārtīgi apglabāt un uzcelt kapa piemīnekli viņai un mātei.

Skaista un savdabīga katrā

Mantojums ātri istērējies, bet par nelielu atlikumu mantotājs, taikam ne jau labu vēlēdams, aizgājējai pasūtījis šo krustu ar neparasto uzrakstu. Septiņi vienādi ūguna krusti liecina par Ādamsonu ģimenes traģēdiju pagājušā gadsimta otrajā pusē, kurā viens pēc otra nomiruši 7 bērni, nesaasnieguši gada vecumu. Šis un vēl daudzas senāko apbedījumu vietas vairs netiek koptas, izsudušas pat kapu kopīgas, bet ūguna krusti stāv un atgādina par cilvēkiem, kas kādreis dzīvojuši šajā novadā.

Mazsalacas kapsēta ir gan skaists parks, kurā aug vareni koki, zied puķes, dzied putni, skraida vāverītes un ziemā arī stirnas, gan muzejs un arhīvs. Mazsalaciešiem tā ir svētvieta. Te apglabāti senči senajām mazsalaciešu dzimtām, kas, plaši sazaranāmas, izpletušas savus zarus ne tikai Latvijā, bet visos Zemes kontinentos, kamēr pašā Mazsalacā dažas no tām jau gandrīz izsudušas.

Plašas ir Ores dzimtas kapu vietas. Šo uzvārdu uz piemīņas zīmēm sastopam visā kapsētas teritorijā. Ores dzimta devusi skaņu māksliniekus, sabiedriskus darbiniekus, juristus, skolotājus, ārstus. Mazsalacas kapsētā apglabāts pirmais latviešu ērģelnieks ar profesionālu izglītību, kas savā laikā bija populārs visā Eiropā, arī komponists Ādams Ore. Virtuozā pianista un komponista Harija Ores kaps atrodas tālajā Hongkongā, bet Mazsalacas kapsētā apglabāti viņa vecāki un vecvecāki. Arī mūsdienu komponists un rakstnieks Margeris Zariņš un populārais dokumentālo filmu operators Kārlis Zalčmanis ir Ores dzimtas tieši radnieki pa sieviešu līniju.

Kauzēnu dzimta devusi pirmos mazsalaciešus ar Rietumeiropas izglītību Kārlis un Ādamu Kauzēnus, kas jau pagājušajā gadsimtā beiguši Bonnas un Parīzes Sorbonnas universitātes un darbojušies izglītības laukā Parīzē, Brestlītovskā un Rēvelē. Plašā Dauguļu dzimta devusi pirmo latviešu grafiķi Augustu Dauguļu (miris un apglabāts Pēterpīlī), zemkopji, dzejnieku un sabiedrisko darbinieku Kasparu Dauguļu, kas 1903. g. apglabāts Mazsalacas kapsētā, ilggadēju Mazsalacas pilsētas vecāko un provizoru Nikolaju Dauguļu un vēl daudz citu cieniņam daudzu nozaru darbinieku, kas darbojas gan Latvijā, gan ārpus tās. Mazsalacas kapsētā apglabāti krietnie zemkopji no Kaktiņu, Pēkšņu, Tobīsu, Tiliku, Ādmīņu, Kalniņu, Lejiņu, Kundziņu u. c. dzimtām, kas katrs devusi arī vairākus ievērojamus citu nozaru un sabiedriskus darbiniekus. Te apglabāti vai visi Mazsalacas novada skolotāji, sākot ar pirmo draudzes skolotāju Jāni Kikuri un viņa dēlu Ernestu Kikuri, kas jau 17. gadsimta beigās 1821. gadā sācis spēlēt ērģeles, 23 gadus vecs sācis strādāt skolotāja darbu, bet no 1843. līdz 1859. gadam vadījis draudzes skolu. Šeit apglabāts Pēteris Hincenbergs, kas pēc Kikura 40 gadus vadījis draudzes skolu, bijis ērģelnieks un ievērojams koru diriģents. No tās pašas Sēļu pagasta Hincenbergu ģimenes ošlušies gandrīz visi Latvijas Hincenbergi, arī Ei. Veidenbauma māte (pēc Ei. Veidenbauma muzeja darbinieku pētījumiem, kas organizēja visas Latvijas Hincenbergu salidojumu). Dažu metru attālumā no P. Hincenberga kapa vietas ir viņa darba turpinātāja Reiza Čukura un Kārļa Oša kapi.

Kārlis Osis vadīja Mazsalacas draudzes skolu no 1906. gada līdz tās likvidēšanai, 44 gadus bija Mazsalacas baznīcas ērģelnieks līdz pat 1950. gadam, kad mira. Viņš tāpat kā P. Hincenbergs bija apveltīts ar smalku muzikālo dzirdi un skaistu balsi, uzturēja personīgus sakarus ar Ādamu Ori un daudziem citiem Latvijas mūziķiem. Šā gada vasarā Mazsalacas vidusskolā bija izstādīti materiāli un dokumenti par Ošu un viņiem radniecīgo dzimtu vēsturi, ko sakopojis K. Oša mazmeita Stella Poriete.

Kapsētā apglabāti arī ilggadējie Mazsalacas vidusskolas skolotāji: Arnolds Treimanis, Jānis Osis, Rasma un Jānis Pabriki, Lizbete un Kārlis Dreimapi, Mihails Zubkova, Marta Putna, Jānis Mencis u. c.

Iepretim Numeru vecajai kapličiai ir Latvijas neatkarības kara varoņa kapteiņa Pauļa Zalta kaps, kurš kritis 1919. g. 18. maijā pie Kaugurcema, netālu no Slokas un vēlāk pārvests un apbedīts dzimtas puses kapsētā. Viņa dzimtas mājas ir Sēļu pagasta Vecstārasti.

Barbariskās postīšanas vilņi, kas divu pasaules karu, revolūcijas un "kapitālisma palieku likvidēšanas" laikā vairāk nekā pusi gadsimta vēlušies pāri Latvijas kapsētām, savas sekas atstājuši arī Mazsalacas kapsētā. Daudzas ģimeņu kapu vietas palika nekoptas tādēļ, ka to vienīgie pēcnācēji emigrēja, sabiedrība nevarēja uzņemties to apkopšanu, jo tur bija apbedītas "režimam" nevēlamas personas. Plaši izvērstā antirelīģiskā propaganda netieši pamudināja jauniešus uz kapa krustu postīšanu, kas bija vairāk raksturīga lielo pilsētu kapsētās, bet mazāk mērā skāra arī Mazsalacu. Gar veco kapsētas akmens žogu var atrast nomestus šuguna krustus ar uzrakstiem, ko tur izmetuši mūsu pašu Mazsalacas barbari, ierīkojot jaunas kapu vietas. No postītājiem vissmagāk cietušas atsevišķās veco muižnieku kapsētas Salacas senkrasta nogāzē, kur apglabātas Valtenbergas barona Felkerzāma un Fitinghofs dzimtas, Pantenes Lōvis of Menāri, Sēļu Engelharti u.c., jo par to aizsargāšanu nopietni negādāja pat neatkarīgās Latvijas laikā. Valtenbergas muižnieka dzimtas kapsētas dekoratīvo ap 3 m augsto sarkano kļieģeļu mūri nojauca, lai kļieģeļus izmantotu pirts celtniecībai, tāpat kā kļieģeļu iegūšanas dēļ nojauca kādreizējo Mazsalacas pagasta kultūras un mūzikas dzīves centra - staltu divstāvu Ores dzīvojamā māju Salacas krastā, kur šodien vjadzētu atrasties Ores dzimtas memoriālajam muzejam. Tas notika ar tā laika Mazsalacas izpildkomitejas atļauju, varbūt tā bija arī šī vandālisma akta iniciators. Jau sākot ar 1917. gadu neskaitāmus izrakumus barona kapos veikuši "zelta meklētāji", viens otrs te atradis labu akmeni, ko izmantot savu tuvinieku kapiem vai citai būvei. Tas viss ir noticis mūsu acu priekšā un nebūs ar ko atrunāties, kad mūsu darbus vērtēs 21. gadsimta paaudzē. "Jūs bijāt barbari, vandaļi vai arī glāvuļi!" viņi teiks, bet mēs savos kapos klusēsim...

Pēdējos gados LTF Mazsalacas grupa un ev. luteriskā draudze rīkojusi vairākas talkas, kā rezultātā kapsētas teritorija iztīrīta no mazvērtīgiem krūmiem, sakoptas bijušo mācītāju un vairāku sabiedrisko un kultūras darbinieku kapu vietas. Tomēr vēl pamesti un neuzkopti stāv R. Čukura, A. Treimaņa, H. Ores vecāku u.c. kapi, kas, būdami bez labi redzamām piemējas zīmēm, jau pēc dažiem gadiem var kļūt nezināmi. Nepieciešama elementāra apkopšana katrai kapa vietai, pie kuras ir piemējas zīme. Tas veicinās šīs vēsturiskās vērtības saglabāšanu un uzlabos kapsētas ainavu. Ja ikviens mazsalacietis, kam vēl pietiek spēka, sakoptu un uzturētu kārtībā vienu savu piederīgo kapiem tuvāko pamesto kapu vietu, mūsu kapsēta būtu sakopta līdz pēdējai pēdai un, varbūt, mēs kaut kā varētu attaisnoties gan savu senču garīgam, gan 21. gadsimta paaudzēm. Skaists būtu atjaunotais akmeņu krāvuma žogs. Tur vajag daudz darba un entuziasma, tad varētu iztikt pat bez materiālajiem līdzekļiem. Dažu kultūras un sabiedrisko darbinieku kapiem vajadzētu uzlikt piemējas zīmes - līdzvērtīgas P. Hinzenberga piemējas plāksnei, tomēr negaidot apaļas simtgadu atceres dienas. Tam vajadzīgi līdzekļi. Jau nākamajā vasarā nepieciešams paglābt no iznīcības visas piemējas zīmes un to detaļas vecajos muižnieku kapos. To sniegtās vēsturiskās ziņas kādreiz var būt ļoti vajadzīgas.

Vecā Mazsalacas kapsētā! Skaista un savdabīga katrā gada laikā. Agrāk vai vēlāk katrs no mums te atradis Mūžīgo mieru, bet tagad te reizēm kaut uz pusstundu varam norobežoties no mūsu laikmeta steigas, rūpēm, nesaskaņām, naida, pārdomāt, ko tieši mums un visai cilvēcei devuši tie piecdesmit tūkstoši mūžu, kas te izbeigušies, cik vērtīgs ir tas, ko darām un pēc kā cenšamies mēs...

ULDIS DREIMANIS

SVARĪGU VAKARS MAZSALACAS KAPSETĀ NOTIKS

3. NOVEMBRIĻĀ PLKST. 16.00.

Mazsalacas izpildkomiteja.

No Miķeļiem līdz Mārtiņiem

Pēc Miķeļiem - Apjūmībām sākas Dieva dienas, Dievaines jeb veļu laiks. Tas ir mirušo pieminēšanas laiks, kad saimnieks ar saimi aicina sētā cīnīties savu mirušo piederīgo veļus un sarīko tiem svinīgu mielastu. Veļu mielošanas rituāls ir bijis pazīstams visās āriešu tautās ar sākumu sirmā senatnē. Eiropā pret šo paražu sāk cīnīties kristīgā baznīca. Piemēram, Tūras konocils 567. gadā un ģermāņu nacionālā sinode 743. gadā izdod rīkojumus, kas aizliedz ziedot mirušajiem un sarīkot tiem svinības. Arī sv. Augustīns savos sprediķos cīnās pret šo paražu.

Latvijā aizliegumi, kas skar mirušo pieminēšanu, parādās Kurzemē 1570. gadā kristīgās baznīcas noteikumos. Bet ceļotāju atstāti jumi tomēr piemin un arī apraksta veļu mielošanu vēl B.G.s. beigās, kas liecina par šīs paražas sīksto turēšanu latviešu tautā.

Senie latvieši uzskatīja cilvēku par Dieva laistu radījumu, kam ir augums, dvēsele un velis. Mirušā cilvēka dvēsele aiziet atpakaļ pie Dieva, bet augums un auguma vieliskais dvīnis velis nonāk Māras-Veļu Mātes gādībā.

Lai gan nosaukums velis ir labāk pazīstams, dainās sastopami arī citi apzīmējumi: ilģis, lelis, urgucis un rauucis.

Cep, māmiņa, kukulīti, ilģos mani vadidama,
Ko mielošu ilģu bērņus, ilģu vārtu vērvējiņus,

Ko tu dziedī, leļa bērņe, ne tev kaulu, ne dvēseles,
Man ir kauli, man dvēsele, man jaukā valodiņa.

Latviešu ustverē velis turpina savu dzīvi Veļu valstī jeb Viņā saulē pēc tam, kad mirušais augums nodots Zemes Mātei.

Šai saulē dzīvodams, Viņu sauli daudzīnāju,
Šī saulīte cīnīties, Viņa-mūžu nodzīvot.

Latvieši mirušā apbedīšanu apzīmē par izvadīšanu Veļos.

Visi galšēši, dzīti, dīnavydu sajamdami,
Visi radeņi, nocīt, kad as jēmsu ļaudaveņu.
Visi galšēši, dzīti, dīnavydu palaidami,
Visi radeņi, nocīt, man veļos vadidami.

Jauno pienācēju pie vārtiem sagaida veļu bērni.

Cep, māmiņa, baltu maizi veļos mani vadidama:
Ko mielošu veļu bērņus, veļu vārtu vērvējiņus.

Veļu Māte gulda atnācēju uz saviem palāgiem.

Kas manai māmiņai šovakar oīsas taisa?
Veļu māte oīsas taisa, zīda klāja paladziņu.

Veļi nedsīvo bezdarbībā: tie gana govīs un sīrgus, arī plucina sniegu. Veļu sētā rej suņi tāpat kā zemes dzīvīs. Darbi tur norit līdzīgi ļaužu sētas darbiem.

Kas tur daīli gaviļēja kapu kalna galiņā?
Tā māsiņa gaviļēja, veļu govīs ganidama.

Kas tik jauki gaviļēja kapu kalna galiņā?
Mūs tētiņš gaviļēja, kumeliņus ganidama.

Redz, bērniņ, kā klājās mirušam brālītim!
Veļu māte darbu deva - sniega pūkas plucināt.

Veļos dzer kāzas tiem, kas nomīrast neprecējušies.

Lietī list, saule spīd, velcīnieši kāzas dzer:
Man bāliņš jauns nomira - veļos pēma līgaviņu.

Vēl daudzas citas dainas apraksta veļu dzīvi, kas tēlota līdzīga zemes dzīvei. Tāpēc latvieši par miršanu nekad nedomā ar bailēm, bet saprot to kā pāriešanu no dzīves šai saulē uz dzīvi Viņā saulē, laika izvāli atstājot Dieva ziņā.

Kad Dievs dotu, ka es mirtu jauna meita vainagā!
Izslaucītu kapa sētu, sagaidītu māmulīti.

Dzīvo saites ar mirušajiem nekad nepārtrūkst, jo reiz gadā šie sakari tiek atjaunoti, aicinot veļus uz mielastu ļaužu sētā.

Veļu mielasts var notikt katrā laikā starp Miķeļiem un Mārtiņiem. Ir arī norādījumi, ka mielasts pie aizgājušo kapiem noticis katru pirmdienu vai trešā, sestā, devītā un četrdesmitā dienā pēc bedībām. 1570. gada baznīcas noteikumi šo mirušo mielošanu nosoda. Mielastu noturēšana pie kapiem tomēr nav sajaukama ar mirušo pieminēšanu veļu laikā, kad visus mirušo veļus aicina atpakaļ sētā.

Atsevišķi veļu mielastu apraksti no dažādiem apgabaliem var atšķirties, bet visiem paveidiem ir četras kopējas iezīmes:

I) Gatavošanās veļu mielastam. Veļu laikā kādā noteiktā dienā, ko tad nosauc par Dieva dienu, mājas ļaudis sava saimnieka vadībā gatavo veļu mielastu. Tā bagātību nosaka sētas rocība, bet parasti cep

maizi, gādā gaļu, brūvē alu. Sagatavoto mielastu liek galdā, kas klāts rījā, pirtī vai istabā.

2) Veļu aicināšana. Pie pilnā galdā, svecēm degot, mājas saimnieks aicina veļus viesoties un mieloties, nosaukdams mirušo vārdus. Veļus aicina vai nu saimnieks viens pats, vai piedalās visa saime. Pēdējā gadījumā kāds no saimes locekļiem palīdz atcerēties mirušo vārdus. Veļus aicinādams, saimnieks izsaka pateicību par labiem darbiem un palīdzību, ko sēta saņemusi pagājušā gadā no veļiem, ja bijis labs gads, viņš izsaka pārmēti, ja gads bijis slikts, pieminot cerību, ka veļi palīdzēs nākamā gadā.

3) Veļu mielošana. Saaicināto veļu mielošana dažādos apgabalos var atšķirties, turklāt atšķirības noteikti vērojamas arī dažādos laikmetos. Var pieņemt, ka pirms šī rituāla aizliegšanas veļu mielastā piedalījās visa saime, bet vēlāk, vairoties no sodīšanas, saimnieks viens pats paslepus vadīja šo mielastu.

Fabricijs 1598. g. apraksta gadījumu, kur mielasts notiek pirtī. Galdū klāj jau no rīta, un, pēc veļu saaicināšanas, to atstāj tur visu dienu. Vakarā saimnieks aizraida veļus projām, ēdienus pārnes uz istabu, un visa saime tad svinīgā mielastā to apēd.

Kulesijs 1599. g. norāda, ka saimnieks kopā ar vecām sievietēm, kas palīdzējušas veļus saukt, paliek pa veļu mielasta laiku pie galdā. Saimnieks tad pārliet ēdienu un dzērienu no viena trauka otrā, aicinādams veļus ēst un dzert. Kad pēc zināma laika veļu ēšana un dzēšana domāta beigusies, viņš veļus raida projām. Pēc tam saaicina mielastā visus saimes ļaudis un kaimiņus.

1598. g. jezuitu ziņojums no Latgales paskaidro, ka veļu mielastu katrs rīkojis pēc savām spējām. Mielastā piedalījusies visa saime, laiku pa laiku palejot zem galdā drusku ūdeni veļiem. Arī dzīvēs ēveces, un pēc mielasta atlikušais ēdiens aiznests uz kaimiņiem.

4) Veļu aizraidīšana. Vai nu veļu mielasta noticis ar saimnieku vienatnē, vai saimes klātbūtnē, pēc ēšanas veļi raidīti projām - atpakaļ uz Veļu valsti. Zīmīgi, ka aprakstos minēta ciršana ar cirvi telpas kaktos, kas varētu būt krusta zīmes ciršana. Lai gan aprakstos veļu aizraidīšana izteikta dažādos vārdos, dainas ir uzglabājušas šos divus veidus:

Ej't projām veļu bērni pa celiņu celiņiem,
Lai skādi te nenotika šās sētiņas ļautiņiem.

Sapem nu Veļu māte, visus savus urgučišus,
Lai tie vairs neātrāk līdz citam rudenim.

Ir norādījumi, ka veļu viesošanās dienā nedara nekādus lielus darbus, piem., labības kulsanu.

Nedēsi skalīņu skalīņa galā!
Nekāsi vilniņas veļu vakarā!

No Marģera Grīna un Māras Grīnas grāmatas "Latviešu gads, gadskārtā un godi".

V. DZEMĪTIS

CELIES, MANA TAUTA!

Celies, mana tauta, celies,
Savu Dievu meklēt sāc!
Svētās Rakstos gaismu smelies,
Lūdz, lai notiek Viņa prāts!
Kamēr pastāv grūtās dienas,
Kamēr grūti izšķirties,
Domas lai tev ir tik vienas:
Palīdzēt var tikai Dievs.

Pretvara kad pretī stājas,
Tavus mērķus izjaukt draud,
Bokas lai tev nekļūst vājas,
Ienaidnieku nespēd!
Ej ar mīlestības dziesmu
Saviem mērķiem pretī tu!
Dzēsot sirdī naida liesmu,
Gūsti drošu usvaru.

Tā kā Mārtiņš Luters stāvi,
Jo ar tevi būs pats Dievs,
Nebīsties pat arī nāvi -
O, kā Viņš pa priekšu ies!
Tici - Viņa spēkā gūsi
Sveikoto brīvību,
Būsi laimīgs un klūsi
Daudzliem vēl par svētību.

**31. OKTOBRĪ - TICĪBAS
ATJAUNOŠANAS
DIENĀ!**

Noasfaltējiet ceļu MAZSALACA-RŪJIENĀ! Manā vārdā (ES MAKSĀJU)

Mazie mulķo lielos pēc lielo pavēles!
Cepu, cepu kukulīti, bet kam tiks pīrāgs?
Es nevienam nekā sliktā neesmu izdarījis, tāpēc
vilka nēbaidos

Skat mūžam jaunās un nenovecojošās
E. Rozenštrauha dziesmas

Lai nu ko, bet virsrakstus tomēr lasa, tādēļ īsu, ļoti subjektīvu ieskatu LTF 3. kongresa 2. dienās (izvairījos no apzīmētāja "darba") lai rada tieši virsraksti. Pirmo reizi es devos uz kādu pasākumu kā akreditēts žurnālists.

Sestdiena. 6. oktobris, VEF Kultūras pils. Pirms kongresa delegātiem bija iespēja nopirkt arī "Mazsalacas Vēstis", ko arī lielākā daļa izdarīja. Varēja nopirkt arī "protams", "Atmodu", "Liepājas, Madonas, Limbažu reģiona TF nodaļu laikrakstus."

Preses centra darbojas, un mana pirmā priekšrocība ir tā, ka žurnālistiem diemžēl kongresa gaitai būs jāseko līdzī šāot Preses centrā.

Viens jauns cilvēks spēlē uz klavierēm. Jakubāns domā, ka labāk tad jau ir iet uz mājām un tur sekot kongresa gaitai.

Sajūta tāda - kā laukos, kad ir beigušies priekšnesumi un pavissam drīz sāksies dejas. Ārā liist. Ir 3. prognoze.

Preses centra telpās pulksteņi ir apstājušies un rāda 15.45. Eju balkonu virzienā. Un tā es esmu kongresā iekšā, kur balkonos brīvu vietu diemžēl ir ļoti daudz.

Brīvie mikrofoni. Skaistas dāmas. Ir arī prezītijs. Un pagaidām vēl neviena nezin šeit, kas ir svaigākais pasaulē.

Labrīt, dāmas un kungi! (LTF 3. kongress ir sācies.)

ES KĒMŠU UN UZKRĀSOŠU LŪPAS, GAN JAU NEVIENS NĒRĒDZĒS

Atšķirībā no konferences rajonā, šeit laiks iet uz priekšu. No LTF priekšsēdētāja Daiva Ivāna ziņojuma:

"Mēs atkal esam kopā. Vai mums ir skaids, kur atrodas latviešu tauta savā likteņgaitā? Ja kritam, vai esam spējīgi augšamcelties. TF sūtība ir grūbēt un varēt neiespējamo. Ir jānoturams, lai noturētos pati tauta.

Tas ir maldīgs priekšstats - no vecā saglabāt visu labo. Iekārtā, kuru mums lemts apglabāt, nav nekā laba. Vislielākā mūsu klūda var būt neizlēmība. Mēs nevaram dzīvot pēc principa - izpatikt visiem. Visi, kam vien netrūkst bezkaunības - sola vārdos pabarot tautu. Kādā intervijā jautāja ārzemju biznesmenim, kas vajadzīgs, lai RAF ieietu Eiropā. Ārzemnieks atbildēja: "Buldozers." (Tāds buldozers ir vajadzīgs arī mūsu domāšanai.)

Varbūt patiešām beidzot ir pienācis Antīpa laiks, kad cerīgāk jāieskatās nākotnē - neprasot algu. Tauta atkal nokļūs uz bojāejas ceļa, ja domāsim tikai par iznīcināšanu un šodien, ja neņemam vērā ne tikai vietējos, bet arī pasaules, ja klājas grūti.

Tīri praktiski Latvijas TF nākamajā gadā, manuprāt, vajadzētu ne tik daudz plaši pazīstamu personu, sabiedrības "spīdekļu", bet gan īstena darba darītāju. Gandrīz neradzu iespēju tās vadošajos amatos strādāt Latvijas AP deputātiem, jo tad netiks īsti izpildīti neviens no pienākumiem. Taču AP jābūt frontes nemītīgs spiediens un kontrole. Frontes un AP kontaktiem jābūt pastāvīgiem un nopietniem.

Tomēr jāatzīstas, ka mūsu politiskās konkvences lielākā garantija šodien ir nevis padomes, bet gan Tautas fronte. Tāpat arī mūsu varas spēks - ne tik daudz vara, pati par sevi, cik aiz mums stāvošā fronte, kurai jāpalīdz šo varu radīt. Tāda fronte būs vajadzīga vēl ilgi. Cits jautājums, ka tā varētu būt mazskaitlīga, bet vairāk koncentrēta, vairāk profesionāla, mazāk haotiska un diletantiska.

Bet kāds tad galu galā ir mūsu mērķis Tautas frontes trešajā gadā? Tas pats. Dzīvot. Dzīvot tautai un valstij. Šis mērķis Latvijai nolems un piepildāms. Tālab mums dota arī Tautas fronte. Atcerēsimies un novērtēsim to. Atcerēsimies to arī mēs, Tautas frontes deputāti. Spēks mēs esam tikai kopā ar fronti un kopā pašī. Bez frontes - nekās.

Šie divi gadi mūsu dzīvē nozīmējuši pārāk daudz, lai tos aizmirstu un nenovērtētu. Šais divos gados mēs esam izdzīvojuši pārāk daudz, lai neticētu sava mērķa piepildījumam un lai rimtos to piepildīt. Ir grūti, un būs vēl grūtāk, bet nekās jau nenāk par velti. Arī atkāpties vairs nevar. LTF otrais gads ir nodzīvinājis visus tiltus ar veco. Vismaz mums-tautfrontiešiem. Komunisma laiki ir pagājuši. Un neteiksim vismaz pašī, dzīdot cilvēku skepsi un rūgšanā, ka nekās nav mainījies vai pat gājis uz sliktu pusi tādēļ, ka veikalu plauktī tukši.

Nekās nebūs mainījies un būs gājis uz sliktu pusi tikai tad, ja mēs neuzdrošināsimies vai nespēsim laicīgi noārdīt savu grūstošo mājvietu - Padomju Sociālistisko Sistēmu.

(Turpin. 4. lpp.)

No valdes priekšsēdētāja Romualda Ražuka ziņojuma:

"Sodien, stāvot šeit, es jūtu, ka stāvam izejas pozīcijā, tikai vienu pakāpi augstāk.

Sapēmu LTF krīzes stāvokli. Līderi nebija sagādājuši sev maigu. Tā bija kļūda. Neveidojās atgriezeniskā saite: tauta - parlaments - valdība - tauta.

Tauta pēc 4. maija Deklarācijas atslāba, lai ķertos pie savas - tautas misijas: Dievs. Zeme. Darbs. Šobrīd LTF apstākums ir beidzies. I. Godmanis saka - galvenais apģērbs un pašināts tautu. LTF mērķis - Latvijas neatkarības pilnīga atjaunošana. Kad? Tas ir atkarīgs no TF.

Tuvākais mērķis - vietējo pašvaldību iekustināšana. Komunistiskā partija no sarkanās krāsas pārtapa uz rozā, tad pārņēma sarkanbaltsarkano krāsu, un, sīpim ar āmuru grabot, jauno caru karietes iespējams rīpot uz kapitālismu. LTF agrākie sabiedrotie tagad rāda fronteī zobus. LTF vairs viņiem nav vajadzīga. Ministrijā valda tas pats funkcionāru aparāts. Vīpi nav ieinteresēti kaut ko darīt, jo jebkura pārmaiņa vērašies tieši pret viņiem.

No LTF 2. KONGRESA

Lielākā daļa notikumu šajos gados noritēja pēc Maskavas scenārija - pacelt tautu uz psdorevolūciju. Ja scenārijs tika pārķāpts (Armēnija, Azerbaidžāna), lija asinis.

LTF ir jāpaliek par spēku, kas atjaunos Latvijas neatkarību."

No Latvijas Republikas AP LTF frakcijas priekšsēdētāja Jāņa Dināviča ziņojuma:

"Kas ir traucējis frakcijai labāk strādāt? Viens no iemesliem ir nedisciplinētība un neorganizētība. Frakcijai nav sava darba plāna. Tā tikai reaģē uz notikumiem, bet neveic prognozes. Daudz ir diskusijas par to, kas ir politiskās domas centrs Latvijā. Jāatbild, tā ir LTF.

Kāda ir mūsu darba perspektīva?

Pāriet uz globālu jautājumu izskatīšanu, neiestīgt sīkumos. Frakcijas sēdēs jāapsprīd pašvaldības koncepcija. Māja jāsak būvēt no pamatiem.

Latvijas iedzīvotāju tiesiskais statuss.

Būtu nepieciešams izstrādāt pārejas perioda pamatlikumu.

Ekonomisko reformu koncepcija. Ko mēs ar viņu gribam izdarīt? Tikai tad varam izvērtēt.

Ipašuma privatizācija. Budžeta projekts un ko mēs ar budžetu gribam sasniegt. Valdības programmas ģenerālās līnijas. Pasākumu izstrādāšana, lai pārņemtu republikas pakļautībā vissavienības uzņēmumus. Nepieciešams izstrādāt ārpolitikas koncepciju. Arī programmu, kā darboties prezidenta pārvaldes darbības laikā Latvijā.

Ja nespēsim izdarīt to, ko no mums gaida, tad apātija tautā būs uz ilgiem, ilgiem gadiem.

Revizijas komisijas atskaite.

No Revizijas komisijas priekšsēdētāja I. Vitola ziņojuma:

"Kāda tad ir Latvijas Tautas frontes bilance?

Iespējumi no pagājušā gada 1. oktobra līdz š.g. 1. septembrim ir 1 miljons 288 tūkstoši rubļu. No tiem lielākā daļa ienākumu ir ziedojumi, kas kopumā sastāda 1 miljonu un 3 tūkstošus rubļu. Biedru naudas mūsu kasē dod samērā nelielu daļu: un sastāda 285 tūkstošus rubļu. Kādi ir izdevumi Latvijas Tautas fronteī līdz šim laikam, atskaites periodā. Tie ir 981 tūkstoši, tātad uzāks, nekā iespējumi.

Tādējādi Domes valdes finansu darbība šajā gadā veidojusi uzkrājumus, kas sastāda 307 tūkstošus rubļu. Ja tiem pieskaita uzkrājumus no pirmā LTF darbības gada, kas bija vairāk kā pusmiljons, tas ir 573 tūkstoši, tad šajā kongresā pozitīvā bilance ir 890 tūkstoši un samērā solīda, lai varētu strādāt mūsu jaunievēlētā Dome un Domes valde nākošajā gadā.

Pirmajā acu uzmetienā var likties, ka LTF finansu stāvoklis bažas nerada. Tomēr analīze liecina par negatīvām tendencēm. Pirmkārt, LTF izdevumiem ir tendence augt. Ja pirmajā gadā izdevumi ir bijuši 550 tūkstoši rubļu, tad otrā gadā tie palielinājušies līdz gandrīz miljonam, tas ir, par 50 %. Tajā skaitā pieauguši LTF štata darbinieku uzturēšanai no 154 tūkstošiem pirmajā gadā, līdz 516 tūkstošiem otrajā gadā, tas ir nedaudz vairāk kā trīs reizes. Divas reizes ir pieauguši arī ziedojumi citām sabiedriskajām organizācijām un citām LTF nozaēm, kuri ļoti daudz griežas pie LTF valdes ar lūgumu palīdzēt. Šie ziedojumi ir palielinājušies pirmajā gadā no 48 tūkstošiem līdz 106 tūkstošiem otrajā gadā. Neskatoties uz izdevumu palielināšanos štata darbinieku atalgojumam, LTF Revīzijas komisija uzskata, ka štata darbinieku skaits esošais un atalgojums pret veicamo darbu apjomu ir minimāls un turpmāk saglabājams.

Kā ir ar ienākumiem? Vai tie pieaugs vai samazināsies? Ir pamats bažām, ka var samazināties ienākumi no biedru naudiām. Tāpat jāreķinās ar to, ka LTF var nesavākt to miljonu ziedojumus, ko tā guva kasē atskaites periodā. Optimismu nerada arī "ATMODA" iespējas gūt pietiekamu peļņu. No šā gada janvāra "ATMODA" ir iespējumi 1,600 tūkstošus, bet izdevumi ir gandrīz tikpat: 1 miljons 560 tūkstoši. Tādējādi peļņa astoņos mēnešos ir tikai 50 tūkstoši rubļi, kas ir niecīga pret apgrozību. Izdevumu lielāko daļu, apmēram 25%, sastāda papīra iegāde, kura cena turpina palielināties.

Tādējādi LTF 3. kongresa delegātiem, tas ir mums, jaunievēlētājam Domei, valdei nākamajā gadā būs krietni jā rūpējas par to, lai biedru naudas un ziedojumu iemaksas saglabātos nepieciešamajā apjomā, savukārt uzņēmuma "ATMODA" vadībai būtu jānovēl meklēt iespējas turpmāk gūt lielāku peļņu.

Tāds īsumā ir LTF finansālās darbības vērtējums.

Tālāk par citiem LTF Domes valdes komiteju un aparāta darbinieku darbības virzieniem.

Pirmais. Neapmierina LTF sadarbība ar Augstākās Padomes un vietējo padomju deputātiem. Priekšsvēlēšanu periodā LTF izvirzīja savus kandidātus, organizēja tikšanos ar vēlētajiem, tagad ne visi ievēlētie deputāti pilda savus pienākumus un solījumus, daļa deputātu nepiedalās Padomes darbā, daļa pauž partiju specifiskus uzskatus, kaut gan priekšvēlēšanu laikā stāvēja uz LTF platformas.

Un kritisks ir vērtējums LTF Domes valdes virzienā, ka tā nav organizējusi vēlētajū tikšanos ar ievēlētajiem deputātiem, ko tā darīja pirms vēlēšanām. Tagad šī saikne ir pārtrūkusi.

Otrais. Par Domes valdes un komiteju attiecībām. Nav normāli, ka daļa valdes locekļi nevada nevienu no komitejām un atnāk tikai uz valdes sēdēm, bet daļai komiteju vadītāju nav balstības valdē, pienākumiem un tiesībām jābūt līdzsvarotiem starp valdi un komitejām.

Treškārt. Mūsaprāt, labi bija, ka Domi vadīja Dainis Ivāns un Ivars Godmanis, bet valdi - cits cilvēks - Jānis Škapars, tālāk Romualds Ražuks. Šeit bija iezīmējusies ļoti laba likumdevēja un ietilpvaras atdalīšana, viens nolēma, otram tas bija jāpilda. Tāpēc nav atbalstāma jaunā Statūtu projektu norma, kad Domi un valdi turpmāk paredzēta vadīt vienam cilvēkam. Tādas ir Revīzijas komisijas domas.

Ceturtais punkts. Par lietvedības stāvokli LTF centrā. Domes un Domes valdes protokolu, tāpat ienākošo un izejošo rakstu lietvedība atbilst prasībām. Taču iebildumus rada Ārlietu komitejas lietvedība. Šeit nav atrodams uz ārzemēm komandēto LTF pārstāvju atskaites, nav dokumentātas saistības un personas, ar kurām tikušies LTF pārstāvji ārzemēs, tādēļ tie, kas dodas uz ārzemēm nevar atrast informāciju, ar ko tikušies oficiālie pārstāvji iepriekš. Kādas lietas ir iesāktas un kādas turpināmas tālāk. Te jāpiebilst, ka Ārlietu komitejas darbībā citos virzienos ir bijusi laba, telpas iekārtotas teicamas Dzirnauvu ielā, darbinieki labi prot svešvalodas, ārzemju viesi tiek uzņemti iejūtiģi.

LTF izdevumu "ATMODA" un "Baltijskoe vremja" redaktoru atskaite.

E. VEIDEMANE. "Nesniedzam vēl pietiekamu informāciju, ko gaida lasītāji. Grūtības rada telpu, papīra, tipogrāfijas krāsu jautājums. Taču laikraksts ir jāizdod. Varu teikt tikai to, ka laikraksts strādās TF programmai.

Nu, uzsmaidīsim taču cits oitam biežāk."

"Baltijskoe vremja" redaktors Grigorjeva kungs:

"Vienu un to pašu informāciju mēs nevaram pasniegt vienādi, jo tautām ir dažāda mentalitāte. Ir jāatceras, ka mūsu laikraksts ir vienīgā krievu valodā iznākošā avīze Latvijā, kas popularizē TF idejas. Mēs esam tik radikāli, cik atļauj mūsu lasītāji. Mēs nedrīkstam aiziet no auditorijas."

VIENS BANKĪERIS un VIENS FILOZOFIS

No Maniātu komisijas ziņojuma:

"Uz Latvijas Tautas frontes 3. kongresu no 633 izvirzītajiem delegātiem ieradušies 612. No 134 Domes locekļiem ieradušies 104.

No 13. Revīzijas komisijas locekļiem ir 9. Kopā kongresā piedalās 725 dalībnieki. Tajā skaitā 9 no Latvijas Tautas frontes Amerikas Savienoto valstu, Kanādas, Šveices un Zviedrijas grupām.

Statistikas dati par izvirzītajiem kongresa delegātiem: no 633 delegātiem, kas izvirzīti uz Latvijas Tautas frontes 3. kongresu - 134 sievietes, 499 - vīrieši. Pēc tautībām - 609 latvieši, 12 - krievi, 4 - lietuvieši, 4 - ebreji, 1 - vācietis, 1 - polis, 1 - baltkrievs, kopā 24 citas tautības.

Pēc piederības pie partijām un sabiedriski politiskajām organizācijām:

LNNK	-	56 kongresa delegāti,
LDDP	-	22
VAK	-	20
LSDSP	-	16
Zemnieku savienība	-	5
Juristu biedrība	-	3
Ārstu biedrība	-	3
Daugavas vanagi	-	3
Helsinki	-	2 delegāti.

Pēc profesijas, visvairāk ir pārstāvēta inženiera profesija - 121 Latvijas Tautas frontes kongresa dalībnieks ir inženieris, 53 - skolotāji, 41 - ārsti, 29 - elektriķi, 23 - ekonomisti, 17 - žurnālisti, 16 - celtnieki, 14 - šoferi, 13 - mehāniķi, 7 - radiotehniķi, 6 - matemātiķi, 5 - kapteiņi, 5 - zinātniskie līdzstrādnieki, 5 - grāmatveži, 4 - medmāsas, 1 - bakstieris, 1 - filozofs.

Pēc vecuma:

20 - 30 g. veci	-	32
31 - 40 g. veci	-	161
41 - 50 g. veci	-	195
51 - 60 g. veci	-	165
61 - 70 g. veci	-	68
71 - 80	-	12

Visvecākais kongresa delegāts dzimis 1911.g. Visjaunākais 1969. gadā. No 633 delegātiem - 221 ir visu līmeņu padomju deputāti, no 633 del. - 67 ir visu līmeņu pilsoņu komiteju locekļi.

Katrs saprot to, ko viņš grib vai TELEVĪZIJA AIZĢĀJUSI, IESTĀJUSIES TUMSĪBĀ

Tālāk sekoja I. Ušmača ziņojums par LTF Statūtu projektu, debātes šajā jautājumā, Statūtu pieņemšana. Tikai dažas domas.

LTF nedrīkst pārtapt partijā, jo partiju "populiaritāte" tautā mums visiem ir zināma.

Komunisms un nacionālsociālisms - abi tie ir divi ar iedzīmtām kaitēm.

Mēģinājums ar Komunistisko partiju cīnīties sabiedriskā kārtā principā atgādina avantūru.

TF struktūrām ir jābūt par saikni starp tautu un deputātiem.

50 okupācijas gados mums ir mēģināts iegalvot, ka mums ir jāmaina redzētība un pēc tam šis grūtības jāpārvar.

Kāpēc mēs esam šeit un nevis Politiskās izglītības namā, ja tas uzcelts par mūsu naudu.

MAN JAU SEN VIŅŠ LIKĀS AIZDOMĪGS

LTF priekšsēdētāja amatam tika izvirzītas sekojošas kandidatūras: Romualds Rožuks, Imants Kalniņš, Ivars Redisons, Uldis Augstkalns.

Par LTF priekšsēdētāju ievēlēja R. Rožuku. (Līdz šim ieņemamais amats - LTF Domes valdes priekšsēdētājs. Pēc profesijas ārsts neiroķirurģs, medicīnās zinātņu kandidāts. Tautība - lietuvietis. Dzīvesbiedre - Inguna Ebele - latviete. Šis pēdējais fakts noteicis to, ka pēc mācībām aspirantūrā Maskavā, kur abi satikušies, Romualds Rožuks neatgriezās vis dzimtajā Viļņā, bet sāka dzīvot sievas dzimtenē - Latvijā.) Kongress ievēlēja arī Ivaru Redisonu par LTF priekšsēdētāja vietnieku, Elītu Veidamani un Alekseju Grigorjevu - par LTF izdevumu redaktoriem.

Otrajā dienā notika Domes vēlēšanas, revīzijas komisijas vēlēšanas, LTF Programmas apspriešana un pieņemšana, rezolūciju pieņemšana.

Es domāju, ka "Mazsalacas Vēstis" lasītājus no pieņemtās programmas varētu interesēt tieši tas, ko varam izdarīt mēs. Tāpēc turpmāk par Mazsalacas TF grupas Domes programmu.

JĀNIS BĒRZIŅŠ

Jānis Naglis īsi informēja par gūtajiem iespādiem LTF 3. kongresā.

3. kongress notika nepiemērotās telpās. TF šodien vajadzīgi nevis simboli, bet reāli cilvēki, konkrēta darba darītāji.

Finansu jautājums. Dome apstiprināja šādus izdevumus:

- transporta izdevumi sakarā ar baznīcas simtgadi,
- karoga iegāde,
- baznīcas ērģeļu remonts.

P. Auzāns izteica piezīmi, ka izdevumi būtu jāapstiprina pirms, lai nenostādītu Domi neērtā situācijā.

Aktuāls jautājums ir biedru naudas iemaksas.

Jautājums par karogu, kas atrodas virs bijušās Valtenberģu muižas, ļoti daudz viedokļi. Ieklausīsimies:

- 1) karogs būtu jāņem nost un jāliek augšā tikai oficiālos svētkos,
- 2) karogs simbolizē TF mērķi - viņam tur ir jābūt līdz Latvijas pilnīgai neatkarībai,
- 3) nepieciešama aptauja šajā jautājumā,
- 4) gadā šis simbols izmaksā 500 - 600 rubļ., t.i., viens karogs mēnesī,
- 5) karogam jābūt, bet Mazsalacas centrā,
- 6) Mazsalaca ir cēlusies no Valtenberģu muižas, tāpēc karogs ir centrā, un viņu redz lielākā daļā.

Māris Zariņš informēja par deputātu padomes darbu.

Mazsalacā aktīvi darbojas tikai daži deputāti. Tas viss jādara no darba brīvajā laikā. Nav ievēlēts padomes priekšsēdētājs. Vajadzētu likvidēt komisijas. Konkrētu uzdevumu ņemot konkrētam cilvēkam, kurš tad arī pieaicina vajadzīgos speciālistus.

Ļoti sāpīgs ir jautājums par ceļu uz Mazsalacas vidusskolu. Pilsētas centrā ir nepieciešama norāde. Apvedceļš ir jāuztur labā kārtībā, jādoma par ietvi gājējiem. Nepieciešams ierobežot ātrumu transporta līdzekļiem šajā posmā, arī brīdinājuma zīme "Bērni".

Daži konkrēti priekšlikumi:

1. Š.g. 15. novembrī noorganizēt mazsalacietu tikšanos ar deputātiem, LTF grupas Domes locekļiem, informatīvā biļetena "Mazsalacas Vēstis" veidotājiem.

Šo tikšanos veidot kā jautājumu un atbilžu vakaru.

2. M. Siņicins izteica vēlēšanas nākotnē šādu tikšanos noorganizēt arī ar jaunsaimniekiem.

15. novembrī pulksten 17.30 Mazsalacas TF grupas Dome organizē kultūras namā mazsalacietu tikšanos ar deputātiem, Mazsalacas TF grupas Domes, informatīvā biļetena "Mazsalacas Vēstis" veidotājiem.

Lai labāk uzzinātu mazsalacietu domas, šodien dodam iespēju uzdot jautājumus, izteikt savu viedokli. Šī anketa jāizgriež vai arī jāuzraksta no jauna. Pēc aizpildīšanas jāiemet kastītē, kura atradīsies gastronomijas veikalā vai arī sūtiet pa pastu. Adrese: Mazsalaca, p/k I10.

Atbildes saņemsiet tikšanās reizē 15. novembrī.

Jautājumi: (Lūdzu norādīt, kam domāts jautājums!
D. (deputātiem), TF, "M.V.")

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

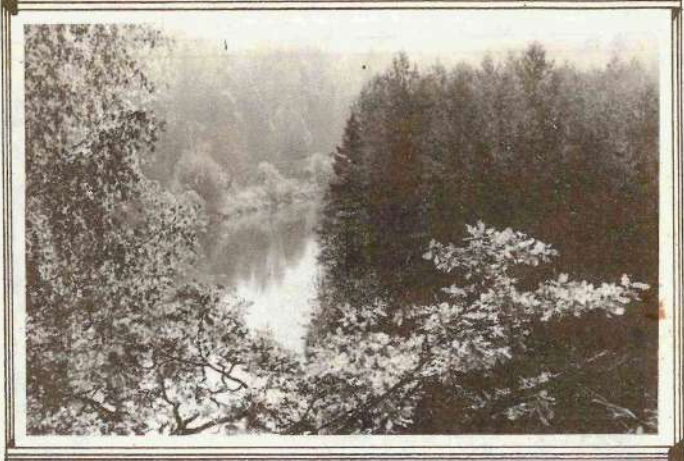
{Turpin. 6. lpp}

Brīvība - tā ir atbildība. Tāpēc daudzi baidās no tās. (B. Šovs)

Domes sēdē, kura notika 1990.g. 15. oktobrī, par galveno TF līderi uz 3 mēnešiem apstiprināja Pēteri Auzānu. Domes locekļi nobalsoja par iespēju arī pārstāvjiem sēdēs piedalīties ar balsis tiesībām.

Pārstāvis no rajona TF valdes Andris Kalniņš informēja par jautājumiem, kuri ir aktuāli rajonā:

- deideoloģizācija, (saukļu un lozungu laiks ir pagājis, tie vienkārši jānoņem),
- svešvalodu apmācība, (jāpanāk vienāds līmenis ar krievu valodu stundu skaita, līdzekļu ziņā),
- pilsonības jautājums (25. oktobrī noorganizēt konferenci šajā jautājumā).

Ādams Ārgalis

Pilnīgi iespējams, ka daudziem jo daudziem mazzsalaciešiem šis vārds neizteiks, bet Ādams Ārgalis dzimis 1851.gada 26.oktobrī Skulberģu (tagadējā Skapkalnes) pagasta Reinātos. No 1865.gada līdz 1871.gadam apmeklēja Mazsalačas draudzes skolu. 1875.gadā Ārgalis to beidzis ar godalgu. Tai pašā gadā viņu pieņēma par skolotāju Rīgas latviešu biedrības svētdienas skolā. Ā.Ārgalis vadīja kori un izpildīja arī bibliotekāra pienākumus līdz 1884.gadam. Ārgalis strādājis par dziedāšanas skolotāju vairākās skolās Rīgā un vadījis Ģertrūdes baznīcas kori. No 1881.gada līdz 1884.gadam bijis skolotāja Rīgas latviešu labdarības biedrības 4 - klasīgā meiteņu skolā. 1884.gadā Ā.Ārgalis bija Rīgas latviešu biedrības Reīņa divgdīgās meiteņu skolas pārzinis. Interesanti piezīmēt, ka Reīņa skola dibināta, pateicoties otra skapkalnieša Alaunu Reīņa atstātajam kapitālam, kuru bija novēlojis Rīgas latviešu biedrībai. Reīņa skolā Ārgalis strādājis līdz pat 1918.gadam, kad vācu okupācijas laikā skolu slēdza. No 1919.gada janvāra viņš strādājis par skolotāju 4.Rīgas pilsētas pamatskolā Levīzes ielā 5, no 1921.gada 1.septembra strādājis Rīgas 2.pamatskolā par pārzini. 1926.gadā Ādams Ārgalis aizgājis pensijā.

Ar sevišķu interesi mūsu novadnieks nodevies muzikālajai darbībai. Mācījies pie tā laika slavēbām A.Bernā, Augusta Pabsta, un K.Machta. No 1884.gada bijis "Baltijas Vēstneša" koncertu referents. Viņš sarīkojis vairākus koncertus. Vai mūsupusē vēl daudzus varam atrast, kuri piedalījušies septiņos latviešu dziesmuvētkos? Bet Ādams Ārgalis to spēja. Pirmajos (1873.g.) viņš bija dziedātājs Baltijas skolotāju semināristu kori, bet septītajos (1931.g.) - jau kā Latvīšu Dziesmuvētku Biedrības (LDB) priekšsēdētāja biedrs.

1896.gadā Ādams Ārgalis iestudēja un vadīja etnogrāfiskās izstādes tautisko uzvedumu muzikālo daļu, izpelnīdamies Jūrjānu Andreja sevišķu atzinību. Aktīvi piedalījies Rīgas latviešu biedrības derīgu grāmatu nodalē, bet lieli nopelni viņam ir Rīgas latviešu biedrības mūzikas komisijā. Par sekmīgu darbu skolas drauvē, kurā nepārtraukti darbojies 51 gadu, Ādams Ārgalis apbalvots ar IV šķiras Triju zvaigžņu ordeni.

ATIS SLOKA

Nākošajā numurā sāksim rakstu sēriju par to, kā iet ar preču sadali, uz kurām iedzīvotāji pierakstījās izlozētās rindas kārtībā.

Mūsu karoga jautājumā.

1. Karogs vīrs skolas jāņem nost un jāuzvelk tikai oficiālos svētkos.

2. Karogam ir jābūt tur, līdz Latvija atgūs pilnīgu neatkarību.

3. Karogam ir jābūt, bet tikai pilsētas centrā.

Jums nepieņemamos variantus nosvitrojiet!

Ja būtu iespēja pasūtīt "Mazzsalacas Vēstis", Jūs to darītu?

1. Jā 2. Nē 3. Esmu apmierināts ar to, kā ir tagad.

4. Nelasu.

Jums nepieņemamos variantus nosvitrojiet!

Mazzsalacieši, esiet atsaucīgi! Jau iepriekš pateicamies par atbildēm!

'90

TAUTAS DZIESMAS

Lieli ceļi, mazi ceļi,
Vis' uz Rīgu aizecojā.
Lieli puīši, mazi puīši
Visi ceļam kājas aun.

MARATONS

Es, Tu, Mēs, Jūs... Visi taču esam noguruši pēc Dziesmu svētku garās Lūgšanas, pēc politiskām un ekonomiskām pārrunām, kas realitātē spiež aizvien smagāk, un tomēr, bez Dziesmas mēs nespējam, blakus ikdienas rūpēm... Kur pēmt spēku?
Ejam - ĀRĀ! Līdzī ņemot Tautasdziesmu un možu garu. Atkal skrienot. Kopā.
Tas jau kļūst par rituālu. Jau trešo reizi esam kopā. Vienā solī.
Tāpat kā Todien, sadodoties rokām caubi Baltijai. Šodien - pa šo Mūža apli - vienotā ritmā, prasot Brīvību Baltijai!
Tikai tā - Šodien!
Ejam no sevis - ĀRĀ!

ANŠIS EPNERS

Un tā no sevis ārā un visā maratonā iekšā bija arī mazzsalacieši: Mihails Siņicins, Jānis Naglis, Ilvis Pētersons, Jānis Ludriks.

No «tautas folkloras»

Piedzēries vīrietis naktī atved draugu uz savu māju. Visi jau gul. Taču viņš izrāda dzīvokli:
- Šī ir mana viesistaba, šī - gulamistaba, šī - mūsu gulta. Lūk, tur gul mana sieva, un tas - viņai blakus - esmu es.

Prostitūta nogulda naudu vienā no Parīzes bankām.
- Madam, - viņu uzrunā kalpotājs, - piedodiet, bet šī nauda ir viltota!
- Ak dievs, - viņa kliedz, - iznāk, ka mani izvarojusi!

Vīrs atgriežas mājās agrāk, nekā parasts. Pie sievas - mīļākais. Sieva izskrien pretim vīram ar atkritumu spaini rokās.
- Dārgais, kamēr vēl neesi noģērbies, iznes, lūdzu, atkritumus.
Kamēr vīrs izpilda sievas lūgumu, mīļākais veikli izbēg pa kāpnēm uz augšu, pēc tam veiksmīgi aiziet neievērots. Iet un domā: padomā tikai, kāda asprātīga sievietei!
Pārņācis mājās. Sieva arī sagaida ar atkritumu spaini:
- Dārgais, kamēr neesi noģērbies, iznes, lūdzu, atkritumus.
Izpildot sievas lūgumu viņš domā: nu, kāda mulķe - visu dienu sēž mājās un nevar iznest atkritumus.

Vilciena kupejā brauc divi KGB darbinieki un stāsta viens otram politiskās anekdotes.

Pirmais:
- Pagaīdi, es tikai nomainīšu kaseti.
Otrais:
- Nekas, pēc tam no manis pārrakstīsi.

PAZIŅOJUMS

Mazzsalacas evaņģēliski luteriskā baznīcā

4. novembrī plkst. 18.00

KASPARS DIMITERS

ar saviem Krimuldas draudzes jauniešiem aicina gan jaunus, gan vecus uz VAKARA LŪGŠANU.

Mazzsalacas ev.lut.draudze

Informatīvajā biļetenā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par publikācijās minēto faktu un skaitļu pareizību atbild to autori.

Anonīmus rakstus nepieņemam.

Sludinājumus pieņem darbdienās veikalā "Ziedīgs".

Redakcijas kolēģi: BĀIBA BAŠKERE VIKTORIJA PURIŅA ATIS SLOKA	Redaktors JĀNIS BĒRZIŅŠ. Iespiests Valmieras tip. "Liesma" Ofseta tehn. Pasūt.Nr. 4731 Met. 1300 Licence 000436
--	---

Iznāk 2 reizes mēnesī. Adrese: Mazzsalaca, p/k 110

Maksā 50 kap.

"Mazzsalacas Vēstis" nākošais numurs iznāks ceturtdien, 15.novembrī.